NAŘÍZENÍ KOMISE (ES) č. 2790/1999

ze dne 22. prosince 1999

o použití čl. 81 odst. 3 Smlouvy na kategorie vertikálních dohod a jednání ve vzájemné shodě

(Text s významem pro EHP)

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství,

s ohledem na nařízení Rady č. 19/65/EHS ze dne 2. března 1965 o použití čl. 85 odst. 3 Smlouvy na některé kategorie dohod a jednání ve vzájemné shodě[1], naposledy pozměněné nařízením (ES) č. 1215/1999[2], a zejména na článek 1 uvedeného nařízení,

po zveřejnění návrhu tohoto nařízení[3],

po konzultaci s Poradním výborem pro restriktivní praktiky a dominantní postavení,

vzhledem k těmto důvodům:

1. Nařízení č. 19/65/EHS zmocňuje Komisi k tomu, aby formou nařízení použila čl. 81 odst. 3 (dřívější čl. 85 odst. 3) Smlouvy na kategorie vertikálních dohod a jim odpovídající jednání ve vzájemné shodě spadající pod čl. 81 odst.1;

2. Dosavadní zkušenosti umožňují definovat kategorii vertikálních dohod o kterých je možné se domnívat, že zpravidla splňují podmínky uvedené v článku 81 odst. 3;

3. V této kategorii jsou zahrnuty vertikální dohody o nákupu nebo prodeji zboží nebo služeb, pokud jsou tyto dohody uzavřeny mezi podniky, které mezi sebou nesoutěží, mezi určitými soutěžiteli nebo některými sdruženími maloobchodníků se zbožím. Zahrnuje i vertikální dohody obsahující dodatečná ustanovení o postoupení nebo užívání práv duševního vlastnictví; pro účely tohoto nařízení se „vertikálními dohodami“ rozumějí i odpovídající jednání ve vzájemné shodě;

4. K provedení čl. 81 odst. 3 formou nařízení není nutné definovat ty vertikální dohody, které by mohly spadat pod čl. 81 odst. 1. Individuální hodnocení

[1] Úř. věst. č. 36, 6. 3. 1965, s. 533/65.
[2] Úř. věst. č. L 148, 15. 6. 1999, s. 1.
[3] Úř. věst. č. L 270, 24. 9. 1999, s. 7.

dohod podle čl. 81 odst. 1 vyžaduje zohlednění několika faktorů, především struktury trhu z hlediska nabídky a poptávky;

5. Je třeba omezit výhody blokové výjimky na vertikální dohody, u kterých se lze s dostatečnou jistotou domnívat, že splňují podmínky uvedené v čl. 81 odst. 3;

6. Vertikální dohody spadající do kategorie definované tímto nařízením mohou zlepšit hospodářskou účinnost uvnitř výrobního a distribučního řetězce tím, že usnadní koordinaci mezi zúčastněnými podniky; zejména mohou vést ke snížení obchodních a distribučních nákladů stran a zajistit optimální úroveň jejich investic a prodejů;

7. Pravděpodobnost, že dosažená účinnost převáží případné účinky škodlivé pro soutěž omezeními obsaženými ve vertikálních dohodách závisí na síle tržního postavení dotyčných podniků a tedy i na konkurenceschopnosti vůči dalším dodavatelům zboží a poskytovatelům služeb, které kupující považuje z důvodů jejich vlastností, ceny a zamýšleného použití za vzájemně zaměnitelné nebo nahraditelné;

8. Lze se domnívat, že nepřesáhne-li podíl dodavatele na relevantním trhu 30 %, vertikální dohody, které neobsahují určitá omezení se silným účinkem poškozujícím soutěž, povedou zpravidla ke zlepšení výroby nebo distribuce, a umožní spotřebitelům podílet se přiměřeně na výhodách, které z nich vyplývají; v případě vertikálních dohod obsahujících závazky výhradních dodávek je třeba při stanovení celkového účinku těchto dohod na trh vzít v úvahu podíl kupujícího na trhu;

9. Nelze se domnívat, že při vyšším než 30 % podílu na trhu povedou vertikální dohody ve smyslu čl. 81 odst. 1 obecně k objektivním výhodám takové povahy a velikosti, které by nahradily nevýhody, které tyto dohody znamenají pro hospodářskou soutěž;

10. Toto nařízení nesmí znamenat výjimku pro vertikální dohody obsahující omezení, která nejsou nezbytná k dosažení výše uvedených příznivých účinků; především pro vertikální dohody obsahující některé druhy omezení se závažnými omezeními pro hospodářskou soutěž, jakými jsou stanovení nejnižších nebo pevných prodejních cen nebo některé typy územní ochrany. Pro tato omezení nesmí platit bloková výjimka uvedená v tomto nařízení, bez ohledu na podíl dotyčných podniků na trhu;

11. Za účelem zajištění přístupu na relevantní trh nebo za účelem zabránění tajných dohod na tomto trhu, musí být bloková výjimka spojena s určitými podmínkami. K tomuto účelu musí být vynětí ze zákazu soutěžit omezeno na závazky, které nepřesahují určitou dobu; ze stejných důvodů musí být jakýkoli přímý nebo nepřímý závazek zavazující členy systému selektivní distribuce neprodávat značky soutěžících dodavatelů vyňat z tohoto nařízení;

12. Omezení výše podílu na trhu, vyloučení některých vertikálních dohod z výjimky tímto nařízením a podmínky, které toto nařízení pro udělení výjimky stanoví, zpravidla zajistí, že dohody, na které se bloková výjimka

vztahuje, neumožňují zúčastněným podnikům vyloučit hospodářskou soutěž pro podstatnou část daných výrobků;

13. V konkrétních případě, kdy však dohody spadající pod toto nařízení mají účinky neslučitelné s čl. 81 odst. 3, může Komise výhodu blokové výjimky odejmout. K tomu může dojít především tehdy, jestliže má kupující na relevantním trhu silné postavení, a na tomto trhu dále prodává zboží nebo poskytuje služby nebo mají paralelní sítě vertikálních dohod podobné účinky, které značnou měrou omezují vstup na relevantní trh nebo hospodářskou soutěž na tomto trhu; tyto kumulativní účinky mohou vzniknout například v případech selektivní distribuce nebo zákazu soutěžit;

14. Nařízení č. 19/65/EHS zmocňuje příslušné orgány členských států odejmout výhody blokové výjimky v případě těch vertikálních dohod, které mají účinky neslučitelné s podmínkami uvedenými v čl. 81 odst. 3, jsou-li tyto účinky znatelné na celém území těchto členských států nebo jejich části, a vyznačuje-li se toto území zeměpisně odlišným trhem; členské státy musí zajistit, aby se právo na odejmutí nedotýkalo jednotného použití pravidel hospodářské soutěže Společenství na celém území společného trhu nebo plných důsledků opatření přijatých při provádění těchto pravidel;

15. K posílení dohledu nad paralelními sítěmi vertikálních dohod, které mají podobné omezující účinky a které se týkají více než 50 % daného trhu může Komise prohlásit, že se toto nařízení nevztahuje na vertikální dohody obsahující určitá omezení daného trhu, čímž obnoví plné použití článku 81 pro tyto dohody;

16. Tímto nařízením není dotčeno použití článku 82;

17. V souladu se zásadou přednosti práva Společenství nesmí být žádným opatřením přijatým podle vnitrostátních právních předpisů o hospodářské soutěži dotčeno jednotné používání pravidel hospodářské soutěže Společenství na společném trhu ani příznivé účinky opatření přijatých při provádění těchto pravidel včetně tohoto nařízení,

PŘIJALA TOTO NAŘÍZENÍ:

Článek 1

Pro účely tohoto nařízení se:

a) „soutěžícími podniky“ rozumějí skuteční nebo potenciální dodavatelé na stejném trhu výrobku; trh výrobku zahrnuje zboží nebo služby, které kupující považuje z důvodů jejich vlastností, ceny a zamýšleného použití za vzájemně zaměnitelné nebo nahraditelné;

b) „zákazem soutěžit“ rozumí jakýkoli přímý nebo nepřímý závazek zakazující kupujícímu vyrábět, nakupovat, prodávat nebo dále prodávat zboží nebo služby soutěžící se smluvním zbožím nebo službami, nebo jakýkoli přímý nebo nepřímý závazek zavazující kupujícího získat u dodavatele nebo jakéhokoli jiného podniku označeného dodavatelem více než 80 % objemu

ročních nákupů smluvního zboží nebo zboží a služeb a jejich náhrad na relevantním trhu, vypočítáno na základě hodnoty nákupů provedených v předchozím kalendářním roce;

c) „závazkem výhradních dodávek“ rozumí jakýkoli přímý nebo nepřímý závazek nutící dodavatele prodávat zboží nebo služby uvedené v dohodě pouze kupujícímu v rámci Společenství za účelem určitého použití nebo dalšího prodeje;

d) „systémem selektivní distribuce“ rozumí distribuční systém, ve kterém se dodavatel zavazuje přímo nebo nepřímo k prodeji smluvního zboží nebo služeb pouze distributorům vybraným na základě stanovených kritérií, a ve kterém se tito distributoři zavazují, že nebudou prodávat toto zboží nebo tyto služby neschváleným distributorům;

e) „právy duševního vlastnictví“ rozumějí práva průmyslového vlastnictví, autorská práva a práva příbuzná;

f) „know-how“ rozumí tajný, podstatný a identifikovaný celek praktických nepatentovaných informací, které jsou výsledkem zkušeností dodavatele a jsou jím otestovány; v tomto případě se slovem „tajný“ rozumí, že know-how jako celek nebo ve svém přesném složení a sestavě jednotlivých složek není obecně známé a snadno dostupné; „podstatný“ rozumí, že know-how musí zahrnovat informace, které kupující potřebuje k používání, prodeji nebo dalšímu prodeji smluvního zboží a služeb; „identifikovaný“ rozumí, že know-how musí být popsáno dostatečně úplným způsobem, který umožňuje ověřit, zda splňuje podmínky utajení a podstatnosti;

g) „kupujícím“ rozumí podnik, který podle dohody spadající pod čl. 81 odst. 1 Smlouvy prodává zboží nebo služby jménem jiného podniku.

Článek 2

1. Podle článku 81 odst. 3 Smlouvy a s výhradou ustanovení tohoto nařízení, se čl. 81 odst. 1 Smlouvy prohlašuje za nepoužitelný pro dohody nebo pro jednání ve vzájemné shodě uzavřené mezi dvěma nebo více podniky, z nichž každý jedná pro účely dohody, na různé úrovni výrobního nebo distribučního řetězce, a které se týkají podmínek, za kterých mohou strany nakupovat, prodávat nebo dále prodávat určité zboží nebo služby (dále jen „vertikální dohody“).

Toto udělení výjimky se uplatňuje v míře, v jaké tyto dohody obsahují omezení hospodářské soutěže ve smyslu čl. 81 odst. 1 (dále jen „vertikální omezení“).

2. Výjimka podle odstavce 1 se vztahuje pouze na vertikální dohody uzavřené mezi sdružením podniků a jeho členy, nebo mezi tímto sdružením a jeho dodavateli, pokud jsou všichni jeho členové maloobchodníci se zbožím a s výhradou, že žádný z jednotlivých členů tohoto sdružení spolu se spojenými podniky nemá celkový roční obrat vyšší než 50 miliónů eur; toto nařízení se vztahuje na vertikální dohody těchto sdružení, aniž je dotčeno použití článku 81 pro horizontální dohody uzavřené členy sdružení a pro rozhodnutí přijatá tímto sdružením.

3. Výjimka podle odstavce 1 se vztahuje na vertikální dohody obsahující ustanovení týkající se postoupení práv duševního vlastnictví kupujícímu nebo jejich použití kupujícím za předpokladu, že tato ustanovení nejsou hlavním předmětem těchto dohod a že jsou přímo spojené s užíváním, prodejem nebo dalším prodejem zboží nebo služeb kupujícím nebo jeho zákazníky. Výjimka se použije pouze za podmínky, že, pokud jde o smluvní zboží nebo služby, neobsahují ustanovení dohod omezení hospodářské soutěže, která mají stejný předmět nebo účinek jako vertikální omezení, která nejsou podle tohoto nařízení vyňata.

4. Výjimka podle odstavce 1 se nevztahuje na vertikální dohody uzavřené mezi soutěžícími podniky; výjimky se však použije v případě, že soutěžící podniky uzavřou mezi sebou nereciproční vertikální smlouvu a:

a) celkový roční obrat kupujícího nepřesahuje 100 miliónů eur, nebo

b) dodavatel je výrobce a distributor zboží, zatímco kupující je distributor, který nevyrábí zboží soutěžící se smluvním zbožím, nebo

c) dodavatel je poskytovatel služeb na několika obchodních úrovních, zatímco kupující neposkytuje soutěžící služby na obchodní úrovni, kde nakupuje smluvní služby.

5. Toto nařízení se nevztahuje na vertikální dohody, jejichž předmět nespadá do oblasti působnosti žádného jiného nařízení o blokové výjimce.

Článek 3

1. S výhradou odstavce 2 tohoto článku se výjimka uvedená v článku 2 použije za podmínky, že podíl trhu ovládaného dodavatelem nepřesahuje 30 % relevantního trhu, na kterém dodavatel prodává smluvní zboží a služby.

2. V případě vertikálních dohod obsahujících závazky výhradní dodávky se výjimka podle článku 2 použije za podmínky, že podíl trhu ovládaného dodavatelem nepřesahuje 30 % relevantního trhu, na kterém dodavatel prodává smluvní zboží a služby.

Článek 4

Výjimka podle článku 2 se nevztahuje na vertikální dohody, jejichž účelem je přímo nebo nepřímo, samostatně nebo společně s jinými faktory pod kontrolou stran:

a) omezení způsobilosti kupujícího stanovit svou prodejní cenu, aniž je dotčena možnost dodavatele stanovit nebo doporučit nejvyšší prodejní cenu za předpokladu, že se tyto posledně jmenované ceny nerovnají pevné nebo nejnižší prodejní ceně v důsledku tlaku nebo podněcování jedné ze stran;

b) omezení týkající se území na kterém, nebo zákazníků, kterým může kupující prodávat smluvní zboží nebo služby, s výjimkou:

– omezení aktivního prodeje směrem do výlučného území nebo výlučné skupině zákazníků vyhrazené dodavateli nebo postoupené dodavatelem jinému kupujícímu, pokud toto omezení neomezuje prodeje ze strany zákazníků kupujícího,

– omezení prodeje konečným uživatelům ze strany kupujícího, který působí na trhu jako velkoobchodník,

– omezení prodeje členy systému selektivní distribuce neschváleným distributorům a

– omezení způsobilosti kupujícího prodávat součástky určené do jiných výrobků zákazníkům, kteří by mohli použít tyto součástky k výrobě podobného zboží, jako je zboží vyráběné dodavatelem těchto součástek;

c) omezení aktivního nebo pasivního prodeje konečným uživatelům členy systému selektivní distribuce, kteří působí na trhu jako maloobchodníci, aniž je dotčena možnost zakázat členovi tohoto systému působit mimo schválené místo podniku;

d) omezení křížových dodávek mezi distributory uvnitř systému selektivní distribuce, včetně distributorů působících na různých úrovních prodeje;

e) omezení sjednané mezi dodavatelem součástek a kupujícím, který tyto součástky používá, je-li dodavatel omezen v prodeji těchto součástek jakožto náhradních dílů konečným uživatelům nebo opravářům nebo jiným poskytovatelům služeb, kteří nebyli kupujícím určeni k opravě nebo údržbě tohoto zboží.

Článek 5

Výjimka podle článku 2 se nevztahuje na tyto závazky obsažené ve vertikálních dohodách:

a) jakýkoli přímý nebo nepřímý zákaz soutěžit, jehož trvání je neomezené nebo je delší než pět let. Zákaz soutěžit mlčky obnovitelný po pětiletém období je třeba považovat za závazek uzavřený na neomezenou dobu. Toto omezení doby trvání na pět let se však nepoužije, pokud smluvní zboží nebo služby prodává kupující v prostorách nebo na pozemku, které vlastní dodavatel nebo které dodavatel pronajímá třetím stranám, které nejsou spojeny s kupujícím za předpokladu, že délka trvání těchto zákazů soutěžit není delší než období obsazení těchto prostor nebo pozemků kupujícím;

b) jakýkoli přímý nebo nepřímý závazek zabraňující kupujícímu po uplynutí dohody vyrábět, nakupovat, prodávat nebo dále prodávat zboží nebo služby, mimo případ, kdy tento závazek:

– se týká zboží nebo služeb, které soutěží se smluvním zbožím nebo službami a

– je omezen na prostory a pozemky, ve kterých kupující působil během smluvního období, a

– je nezbytný k ochraně know-how předaného dodavatelem kupujícímu,

za předpokladu, že trvání tohoto zákazu soutěžit je omezeno na jeden rok po vypršení dohody; tímto závazkem není dotčena možnost omezit na neomezenou dobu používání a prozrazení know-how, které se nestalo veřejně známým;

c) jakýkoli přímý nebo nepřímý závazek ukládající členům systému selektivní distribuce neprodávat konkurenční značky určitých dodavatelů.

Článek 6

Komise může odejmout výhodu použití tohoto nařízení podle čl. 7 odst. 1 nařízení č. 19/65/EHS, pokud je názoru, že v konkrétním případě mají vertikální dohody, na které se vztahuje toto nařízení účinky, které jsou neslučitelné s podmínkami uvedenými v čl. 81 odst. 3 Smlouvy, zejména, pokud je vstup na relevantní trh nebo hospodářská soutěž na něm značně omezena kumulativním účinkem paralelních sítí podobných vertikálních omezení uplatňovaných soutěžícími dodavateli nebo kupujícími.

Článek 7

Pokud mají v konkrétním případě vertikální dohody, na které se vztahuje výjimka podle článku 2 účinky neslučitelné s podmínkami uvedenými v čl. 81 odst. 3 Smlouvy na území členského státu nebo na jeho části, a má-li toto území všechny znaky zeměpisně odlišného trhu, může příslušný orgán členského státu odejmout výhodu použití tohoto nařízení na tomto území za podmínek uvedených v článku 6.

Článek 8

1. Podle čl. 1a nařízení č. 19/65/EHS může Komise v případě, že paralelní sítě podobných vertikálních omezení pokrývají více než 50 % relevantního trhu, formou nařízení prohlásit, že se toto nařízení nevztahuje na vertikální dohody obsahující zvláštní omezení, která se týkají tohoto trhu.

2. Každé nařízení přijaté podle odstavce 1 je použitelné až po šesti měsících od jeho přijetí.

Článek 9

1. Podíl na trhu ve výši 30 % uvedený v čl. 3 odst. 1 se vypočítává na základě prodejní tržní hodnoty smluvního zboží a služeb a zboží a služeb prodaných dodavatelem, které kupující považuje z důvodů jejich vlastností, ceny a zamýšleného použití za vzájemně zaměnitelné nebo nahraditelné; pokud údaje týkající se hodnoty prodeje na trhu nejsou k dispozici, je možné stanovit tržní podíl dotyčného podniku na

základě odhadů založených na jiných důvěryhodných informacích týkajících se trhu, včetně objemů prodeje na tomto trhu. Pro účely čl. 3 odst. 2 se pro výpočet podílu na trhu používá buď nákupní hodnota na trhu nebo její odhad.

2. Pro účely použití prahové hodnoty podílu na trhu podle článku 3 platí tato pravidla:

a) podíl na trhu se vypočítává na základě údajů týkajících se předchozího kalendářního roku;

b) podíl na trhu zahrnuje zboží nebo služby dodané distributorům v rámci systému za účelem prodeje;

c) překročí-li podíl na trhu hranici 30 %, ale nepřesáhne 35 %, platí i nadále během dvou kalendářních roků následujících po roce, ve kterém byla poprvé překročena hranice 30 %, výjimka podle článku 2;

d) překročí-li podíl na trhu hranici 30 % a přesáhne hranici 35 %, platí i nadále během jednoho kalendářního roku následujícího po roce, ve kterém byla poprvé překročena hranice 35 %, výjimka podle článku 2;

e) výhody podle písmen c) a d) nemohou být kombinovány tak, aby se týkaly více než dvou kalendářních roků.

Článek 10

1. Pro výpočet celkového ročního obratu podle čl. 2 odst. 2 a 4 se sečtou obraty po odečtení daní a poplatků během předchozího účetního roku příslušné strany vertikální dohody a obratu dosaženého souvisejícími podniky, pokud jde o veškeré zboží a služby. K tomuto účelu se nepřihlíží k obchodům uzavřeným mezi stranami vertikální dohody a s nimi spojenými podniky, ani k obchodům mezi těmito spojenými podniky.

2. Výjimka podle článku 2 se nadále použije, pokud se během dvou následujících roků prahová hodnota ročního obratu nezvýší o více než 10 %.

Článek 11

1. Pro účely tohoto nařízení zahrnují pojmy „podnik“, „dodavatel“ „kupující“ i jejich spojené podniky.

2. Spojenými podniky se rozumějí:

a) podniky, ve kterých jedna strana dohody přímo nebo nepřímo:

– může vykonávat více než polovinu hlasovacích práv, nebo

– může jmenovat více než polovinu členů dozorčí rady, představenstva nebo orgánů právně zastupujících podnik, nebo

– má právo spravovat záležitosti podniku;

b) podniky, které mohou přímo nebo nepřímo v podniku, který je stranou dohody, vykonávat práva uvedená v písmenu a);

c) podniky, ve kterých podnik uvedený v písmenu b) může přímo nebo nepřímo vykonávat práva uvedená v písmenu a);

d) podniky, ve kterých může smluvní strana spolu s jedním nebo více podniky uvedenými v písmenech a), b) nebo c) nebo ve kterých dva nebo více posledně uvedených podniků mohou společně vykonávat práva uvedená v písmenu a);

e) podniky, ve kterých vykonávají práva uvedená v písmenu a) společně:

– smluvní strany nebo jejich spojené podniky uvedené v písmenech a) až d), nebo

– jedna nebo více smluvních stran nebo jeden nebo více spojených podniků uvedených v písmenech a) až d) a jedna nebo více třetích stran.

3. Pro účely článku 3 musí být podíl na trhu, který mají podniky uvedené v odst. 2 písm. e) tohoto článku, rovnoměrně rozdělený mezi všechny podniky, které vykonávají práva uvedená v odst. 2 písm. a).

Článek 12

1. Výjimky podle nařízení Komise (EHS) č. 1983/83[4], (EHS) č. 1984/83[5] a (EHS) č. 4087/88[6] se použijí do 31. května 2000.

2. Zákaz uvedený v čl. 81 odst. 1 Smlouvy o ES se v období od 1. června 2000 do 31. prosince 2001 nevztahuje na dohody, které jsou účinné k 31. květnu 2000 a které nesplňují podmínky pro výjimku uvedené v tomto nařízení, ale které splňují podmínky pro výjimku uvedené v nařízení (EHS) č. 1983/83, (EHS) č. 1984/83 nebo (EHS) č. 4087/88.

Článek 13

Toto nařízení vstupuje v platnost dnem 1. ledna 2000.

Použije se ode dne 1. června 2000, s výjimkou čl. 12 odst. 1, který se použije ode dne 1. ledna 2000.

Toto nařízení pozbývá platnosti dnem 31. května 2010.

---

[4] Úř. věst. č. L 173, 30. 6. 1983, s. 1.
[5] Úř. věst. č. L 173, 30. 6. 1983, s. 5.
[6] Úř. věst. č. L 359, 28. 12. 1988, s. 46.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne 22. prosince 1999.

Za Komisi
Mario MONTI
člen Komise